

Nauwe-kamerhoekglaucoom & primair open-kamerhoekglaucoom: alfa-sympathicomimetica met anticholinerge werking

0056

IOP: intraocular pressure; oogdruk.

NKG: nauwehoekglaucoom.

POAG: primary open angle glaucoma.

Bron	Bewijs	Effect
ref. 1 Marchini G et al. Comparative study of the effect of 2% ibopamine, 10% phenylephrine, and 1% tropicamide on the anterior segment. Invest Ophthalmol Vis Sci 2003;44:281-9.	studie n=30	Open prospectieve studie naar het effect van 2% ibopamine op de voorste oogkamer in vergelijking met 10% fenylefrine en 1% tropicamide. Fenylefrine heeft een mydriatisch effect, maar geeft geen significante verhoging van de IOP. Ibopamine en tropicamide veroorzaken ook mydriasis. Het mydriatische effect van ibopamine is groter dan dat van fenylefrine en tropicamide. Ibopamine verhoogt de IOP alleen bij glaucoompatiënten en wordt daarom gebruikt als diagnosticum voor glaucoom.
ref. 2 Wolfs RCW et al. Risk of acute angle-closure glaucoma after diagnostic mydriasis in nonselected subjects: the Rotterdam Study. Invest Ophthalmol Vis Sci 1997;38(12):2683-7.	studie n=6760	Studie naar de prevalentie van NKG en de incidentie van acuut NKG na diagnostische mydriasis in een blanke populatie (≥ 55 jaar), als onderdeel van de Rotterdam Studie. De prevalentie van patiënten met nauwe hoeken in deze populatie is 2,2%. Na diagnostische mydriasis met tropicamide (0,5%) en fenylefrine (5%) treedt bij 2 patiënten (0,03%) acuut NKG op. 1 van deze 2 patiënten heeft nauwe kamerhoeken. Na medicamenteuze therapie en laseriridotomie treedt herstel op.
ref. 3 Zenzen CT et al. Acute angle-closure glaucoma associated with intranasal phenylephrine to treat epistaxis. Arch Ophthalmol 2004;122(4):655-6.	casus n=1	Een vrouw (67 jaar) krijgt fenylefrine (0,25%, intranasaal) toegediend ter behandeling van een bloedneus, waarna er acuut NKG optreedt. Er zijn meerdere rapportages over het optreden van NKG door intranasale toediening van geneesmiddelen (o.a. bij cocaïne). Dit zou komen door het terugvloeien van intranasaal toegediende aerosolen via de traanbuis; de middelen zijn aantoonbaar in het traanvocht. Systemische absorptie zou ook een oorzaak kunnen zijn.
ref. 4 Kennisdatabank – Belangrijke signalen [database on the internet]. 's Hertogenbosch: Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb. [cited 2006 Mrt 13]. Nafazoline and mydriasis. Available from: http://www.lareb.nl/documents/kwb_2003_3_napha.pdf	review	Rapporten uit de databases van het LAREB en de WHO geven mogelijk verband aan dat nafazoline mydriasis kan veroorzaken. Op 18 september 2003 bevatte de database van het LAREB 3 meldingen over nafazoline, waarvan 2 betreffende mydriasis. Op 31 maart 2003 bevatte de database van de WHO 87 meldingen over nafazoline, waarvan 8 over mydriasis. Er waren geen meldingen van NKG door nafazoline.
ref. 5 Registratiedossier (deel IB) Diopine (dipivefrine) 26-02-03.		<u>CI</u> : Glaucoom met nauwe kamerhoek. <u>Waarschuwing</u> : Aangezien dipivefrine-geïnduceerde mydriasis een aanval van gesloten kamerhoekglaucoom teweeg kan brengen, dient de hoek van de voorste oogkamer met behulp van gonioscopie (meting van de kamerhoek van het oog) gemeten te worden.
ref. 6 Registratiedossier (deel IB) EpiPen (epinefrine) 18-04-05.		<u>Waarschuwing</u> : Voorzichtigheid is geboden bij toediening aan patiënten met een gesloten kamerhoekglaucoom.
ref. 7 Registratiedossier (deel IB) Visadron (fenylefrine) 27-07-05 e.a.*		<u>CI</u> : Visadron oogdruppels dienen niet te worden gebruikt bij nauwe-kamerhoekglaucoom.

ref. 8 Registratiedossier (deel IB) Nasivin (oxymetazoline) 25-06-98.		Waarschuwing: Patiënten met glaucoom (groene staar) moeten voor het gebruik de arts raadplegen.
ref. 9 Registratiedossier (deel IB) Otrivin (xylometazoline) xx-09-00.		Waarschuwing: Zoals ook het geval is bij andere sympathicomimetica is voorzichtigheid geboden bij het gebruik van Otrivin door patiënten met nauwe kamerhoek glaucoom.

* Efedrine PCH 16-03-92, Ultracain D-S (epinefrine/aricaïne) 06-10-03, Boradine (fenylefrine) 01-09-05, Fenylefrine HCl Monofree (fenylefrine) 01-09-05, Fenylefrinehydrochloride Minims (fenylefrine) 30-01-97, Gutron (midodrine) 02-05-04, Albalon (nafazoline) xx-xx-77, Oxylin Liquifilm (oxymetazoline) xx-09-88, Sinex Vicks (oxymetazoline) 11-03-02.

Opmerkingen^[JR1]:

- Geen literatuur gevonden (IDIS, Pubmed) betreffende primair open-kamerhoekglaucoom.
- Registratiedossiers Citanest (epinefrine/prilocaine), Lignospan special (epinefrine/lidocaïne), Marcaïne-Adrenaline (epinefrine/bupivacaïne), Septanest (epinefrine/articaïne), Xylocaïne-Adrenaline (epinefrine/lidocaïne) en Norepinefrine CF geven geen informatie.
- Farmacotherapeutisch Kompas 2006:
Bij gebruik van niet-selectieve sympathicomimetica ontstaat mydriasis, wat kan leiden tot een acute glaucoom aanval bij mensen met een nauwe voorste kamerhoek. De dikwijls extreem hoge oogdruk tijdens een aanval veroorzaakt binnen enkele uren een irreversibele beschadiging van de oogzenuw. Daarom zijn een spoedverwijzing en –behandeling vereist.
In therapeutische doseringen hebben alfa2-sympathicomimetica geen meetbaar stimulerend effect op alfa1-adrenerge receptoren, waardoor mydriasis uitblijft.
- Projectgroep:
Alfa-sympathicomimetica kunnen gewoon gebruikt worden door patiënten met nauwe-kamerhoekglaucoom, mits de patiënt onder controle is bij de oogarts en hem/haar op de hoogte stelt van het geneesmiddelgebruik. Een aanval van acute glaucoom treedt overigens ook maar heel incidenteel op.
- Bij glaucoom dient onderscheid gemaakt te worden in open-kamerhoekglaucoom en nauwe-kamerhoekglaucoom. Bij open-kamerhoekglaucoom wordt een verhoging van de oogdruk veroorzaakt door een belemmering van de afvoer van kamerwater ter hoogte van het trabekelsysteem en bij nauwe-kamerhoekglaucoom door afsluiting van de oogkamerhoek.

Risicofactoren	-
Incidentie	-

Nauwe-kamerhoekglaucoom:

	Contra-indicatie	Actie	Datum
Beslissing deskundigen			
oculair	Nee	Nee	13-09-2006
systemisch	Nee	Nee	13-09-2006

Primair open-kamerhoekglaucoom:

	Contra-indicatie	Actie	Datum
Beslissing deskundigen			
oculair	Nee	Nee	13-09-2006
systemisch	Nee	Nee	13-09-2006

Raadpleeg	Besluit van de projectgroep Contra-indicaties op 13-09-2006: dit is GEEN contra-indicatie. Middelen met een anticholinerge werking zijn niet gecontra-indiceerd bij patiënten met een primair open-kamerhoekglaucoom. Middelen met een anticholinerge werking kunnen gewoon gebruikt worden door patiënten met nauwe-kamerhoekglaucoom, mits de patiënt onder controle is bij de oogarts en hem/haar op de hoogte stelt van het geneesmiddelgebruik. Literatuur: • Marchini G et al. Comparative study of the effect of 2% ibopamine, 10% phenylephrine, and 1% tropicamide on the anterior segment. Invest Ophthalmol Vis Sci 2003;44:281-9. • Wolfs RCW et al. Risk of acute angle-closure glaucoma after diagnostic mydriasis in nonselected subjects: the Rotterdam Study. Invest Ophthalmol Vis Sci 1997;38(12):2683-7. • Zenzen CT et al. Acute angle-closure glaucoma associated with intranasal phenylephrine to treat epistaxis. Arch Ophthalmol 2004;122(4):655-6. • Kennisdatabank – Belangrijke signalen [database on the internet]. 's Hertogenbosch: Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb. [cited 2006 Mrt 13]. Naphazoline and mydriasis. Available from: http://www.lareb.nl/documents/kwb_2003_3_napha.pdf. • Registratiedossiers (deel IB) Albalon, Boradine, Diopine, Efedrine PCH, EpiPen, Fenylefrine HCl Monofree, Fenylefrinehydrochloride Minims, Gutron, Nasivin, Otrivin, Oxylin Liquifilm, Sinex Vicks, Ultracain D-S en Visadron.
-----------	---